

УДК 004:37

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Колос К.Р.**Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна**

В статті проаналізовано і виявлено доцільність раціоналізації впровадження дистанційної форми навчання в інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: раціоналізація, дистанційна освіта, післядипломна педагогічна освіта, системи дистанційного навчання.

Загальноосвітня школа є однією із перших і найважливіших структурних ланок безперервної освіти, тому одним із стратегічних пріоритетів державної політики в розвитку освіти є створення можливостей для дітей у здобутті якісної освіти, вимоги, умови та принципи якої сьогодні потребують постійного оновлення, вдосконалення. А це в свою чергу породжує ряд кардинальних змін у якості підготовки та безперервного професійного зростання вчителів загальноосвітніх шкіл. Адже система післядипломної педагогічної освіти, яка існує сьогодні уже не спроможна задовольнити зрілі інтелектуальні потреби школи.

Вихід з цієї ситуації вбачається у широкому впровадженні дистанційного навчання у систему післядипломної педагогічної освіти.

На сьогодні вже сформовано певну науково-теоретичну базу у галузі дистанційної освіти; визначено основні поняття, принципи, забезпечення дистанційного навчання, напрями розвитку дистанційної освіти; створено певну нормативно-правову базу дистанційної освіти; практично усі інститути післядипломної педагогічної освіти запровадили дистанційне навчання.

Проте досить актуальним є питання компетентнісного підходу в післядипломній педагогічній освіті. Адже сьогодні інститути післядипломної педагогічної освіти повинні не лише сприяти до отримання учителями-предметниками нових знань, запозичення педагогічного досвіду, а й спонукати учителів до вироблення своїх власних знань.

Тому стрижневою проблемою сьогодення є розвиток насамперед предметно орієнтованої компетентності учителів вчителів за дистанційною формою у закладах післядипломної педагогічної освіти. Предметно орієнтовані компетентності відображають специфіку профільної професійної діяльності вчителя з навчання учнів певного предмета, наприклад, для вчителя інформатики предметно орієнтованими компетентностями є ті, які безпосередньо пов'язані з фахом і обов'язково охоплюють усі актуальні змістові лінії шкільного предмету "Інформатика".

Джон Равен, видатний фахівець у галузі дослідження та моделювання компетентностей, у своїй роботі вказує: "Будь-який крок у напрямі до ефективної освіти, тобто до навчання, спрямованого на розвиток компетентності, спричиняє значну зміну ролі вчителя. Ця зміна передбачає перехід від концепції викладання як передачі повідомлень до концепції викладання як сприяння розвитку. ... Перехід до справжньої освіти включає несподівані для багатьох зміни в уявленнях про природу суспільного розподілу і шляхи управління ним, несподівані зміни в ролі вчителя і нові уявлення про компетентність учителів" [1, с. 230].

Отже, роль знання в діяльності вчителя залишається основною. Тому вчитель повинен насамперед володіти глибокими знаннями з дисципліни, яку викладає, а також орієнтуватися в інших галузях науки, які певним чином стосуються його предмету. Проте в сучасну епоху високих технологій знання старіють і відповідно оновлюються досить швидко, тому вчитель повинен критично підходити до здобутих знань, уміти практично застосувати їх та методично подавати. Перед викладом матеріалу слід насамперед чітко з'ясувати, які

компетентності потребуватиме суспільство в тій чи іншій галузі через 10 років, і потім подати у своєму матеріалі модель їх трансформації, на основі чого й заснований компетентнісний підхід.

Отже, для того, щоб учитель був здатним спрямувати процес навчання на формування певних компетентностей, він насамперед повинен володіти предметно орієнтовними компетентностями, постійно розвивати їх, варіювати зміст завдання, форми та методи роботи на окремих уроках.

Для сучасної організації дистанційної взаємодії між учасниками навчального процесу насамперед необхідне підключення та вільний доступ до мережі Інтернет.

Специфікою дистанційного навчання є наявність програмного забезпечення (середовища або засобів), за допомогою якого відбувається спілкування тьютора та слухачів курсів.

Однією із основних складових успішного використання засобів дистанційного навчання є правильний вибір системи комп'ютерного навчання, програмного забезпечення, відповідно до потреб навчального закладу. Вимоги до систем такого класу визначаються потребами викладачів і в багатьох випадках адміністратора, які повинні контролювати хід та результати навчання, і безумовно слухачів [2, с. 327]. Для будь-якої системи, що використовується для забезпечення потреб навчального процесу, важливими є вимоги [3]: надійність в експлуатації, безпечність, сумісність (відповідність загально признаними стандартами), зручність у використанні та адмініструванні, модульність, забезпечення доступу, вартість програмного забезпечення, супроводу та апаратної частини.

Останній аспект, – вартість програмного забезпечення, – на сучасному етапі впровадження та становлення дистанційної освіти в Україні є одним із головних визначальних чинників вибору системи навчання. В період світової економічної кризи та відповідно недостатнього, а іноді й зовсім мізерного, фінансування освітньої галузі вибір зупиняється на безкоштовній системі дистанційного навчання. Серед ряду безкоштовних систем дистанційного навчання виділимо ті, які найкраще відповідають потребам навчальних закладів: Acollab, ATutor, Claroline, Colloquia, COSE, DodeboLMS, Dokeos, ELEDGE, Ganesha, ILIAS, LAMS, LON-CAPA, LRN, MOODLE, OLAT, OpenACS, OpenCartable, OpenLMS, SAKAI, The Manhattan Virtual Classroom тощо.

Більшість систем такого класу містять в певній мірі необхідні засоби організації комп'ютерного навчального процесу.

Провівши порівняльний аналіз [4] відносно засобів вище згаданих систем, робимо висновок, що “Moodle” і “Sakai” представляють собою оптимальну платформу для розвитку на їх основі предметно орієнтовної компетентності вчителів у післядипломній педагогічній освіті. Що забезпечить реалізацію принципу «освіти впродовж життя».

Важливим є й той факт, що 14 травня 2009 р. в Барселоні (Іспанія) IMS Global Learning Consortium (IMS GLC), яка вивчає та оцінює глобальне використання технологій для покращення навчання у всіх сегментах освіти і у всіх регіонах світу, на щорічному конкурсі «Використання дії високих технологій для підтримки та підвищення якості навчання» оголосила систему “Moodle” найкращою у категорії “Сумісність інновацій” [5]. Що вказує на подальший розвиток та вдосконалення цієї системи навчання, а також перспективність у використанні Moodle закладами освіти.

Проте сучасне раціональне впровадження комп'ютерного програмного забезпечення дистанційного навчання до розвитку предметно орієнтовних компетентностей учителів не можливе без формування дидактичної моделі на основі системи Moodle, а також розгляду і аналізу методичних аспектів розробки дистанційного навчання. Тому проблема формування дидактичної моделі на основі системи Moodle і дослідження особливостей методичної системи розвитку предметно орієнтованих професійних компетентностей учителів інформатики потребує додаткового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Науково-методичний посібник / [ред. І.Г. Єрмакова]. – Запоріжжя: Центріон, 2005. – 640 с.
2. Смирнова-Трибульська Е. Н. Основы формирования информатических компетентностей учителей в области дистанционного обучения: Монографія / Смирнова-Трибульська Е. Н. [Наук. ред. акад. М. І. Жалдака]. – Херсон: Айлант, 2007. – 704 с.
3. Богомолов В. А. Обзор бесплатных систем управления обучением [Електронний ресурс] / В. А. Богомолов // Educational Technology & Society. – 2007. – №10 (3). – Режим доступу :
4. http://ifets.ieee.org/russian/depository/v10_i3/html/9_bogomolov.htm Ковальська К. Р. Добір комп'ютерного програмного забезпечення дистанційного навчання для організації післядипломної освіти вчителів інформатики [Електронний ресурс] / К. Р. Ковальська // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – №5 (13). – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em13/content/09kkrtif.htm>
5. IMS Global Learning Consortium Announces 2009 Global Learning Impact Award Recipients IMS Global Learning Consortium Announces 2009 Global Learning Impact Award Recipientsv. Режим доступу: https://bildungsportal.sachsen.de/e2/e333/e2443/olat_imsglobal_award_2009.pdf.